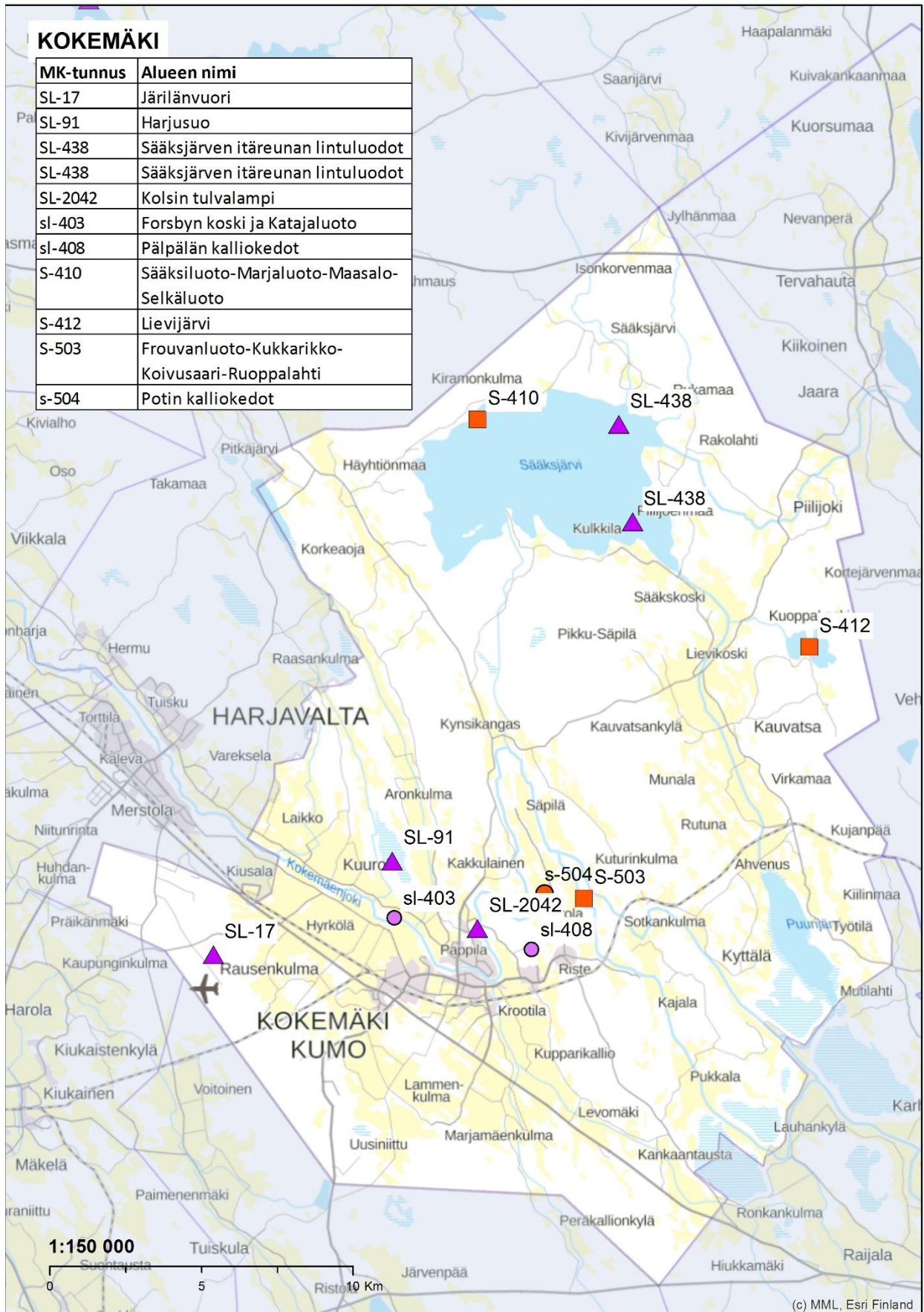

Kuva 1. Mäkitervakko viihtyy kalliokedolla.

Pälpälän kalliokedot sl-408

Kokemäen Risteellä Pälpälänlahden pohjukan eteläpuolella sijaitsee kaksi pohjois-etelä -suuntaista kallioharjannetta. Harjanteilta löytyy kaksi ketosaarekettä, joista pohjoisempi on Kokemänjoen niemi. Ketosaarekkeiden välistä kulkee kaksi hiekkatietä.

Pohjoisemmalla kalliosaarekkeella on uima-, matonpesu- ja veneranta. Uima- ja veneranta on varsin aktiivisessa käytössä, joten kasvillisuus on jatkuvassa kulutuksessa. Kedolle on paikoin kasvanut varjostavaa puustoa virkistyskäytöstä huolimatta; pieniä mäntyjä ja koivuja sekä pari isompaa kuusta. Katajaa kasvaa siellä täällä. Heinittyminen vaivaa saarekkeen eteläosaa. Huomattavan edustava ketolaikku löytyy hiekkatien eteläpuolen pieneltä kallioharjanteelta. Kedolla kasvaa arkeofyytiksi eli muinaistulokkaaksi tulkittu sikoangervo, *Filipendula vulgaris*. Sikoangervo on Satakunnassa arvioitu alueellisesti uhanalaiseksi (RT) ja kesämaksaruoho, *Sedum annuum*, on voimakkaasti taantunut. Muuta ketojen lajistoa edustavat häränsilmä, aholeinikki, isomaksaruoho, pukinjuuri, hietalemmikki, mäkitervakko, pölkkyruoho, huopakeltano, ahusolaheinä, kelta-, piennar- ja paimenmatara, särmäkuisma, nuokkukohokki, viherjäsenruoho ja kissankello.

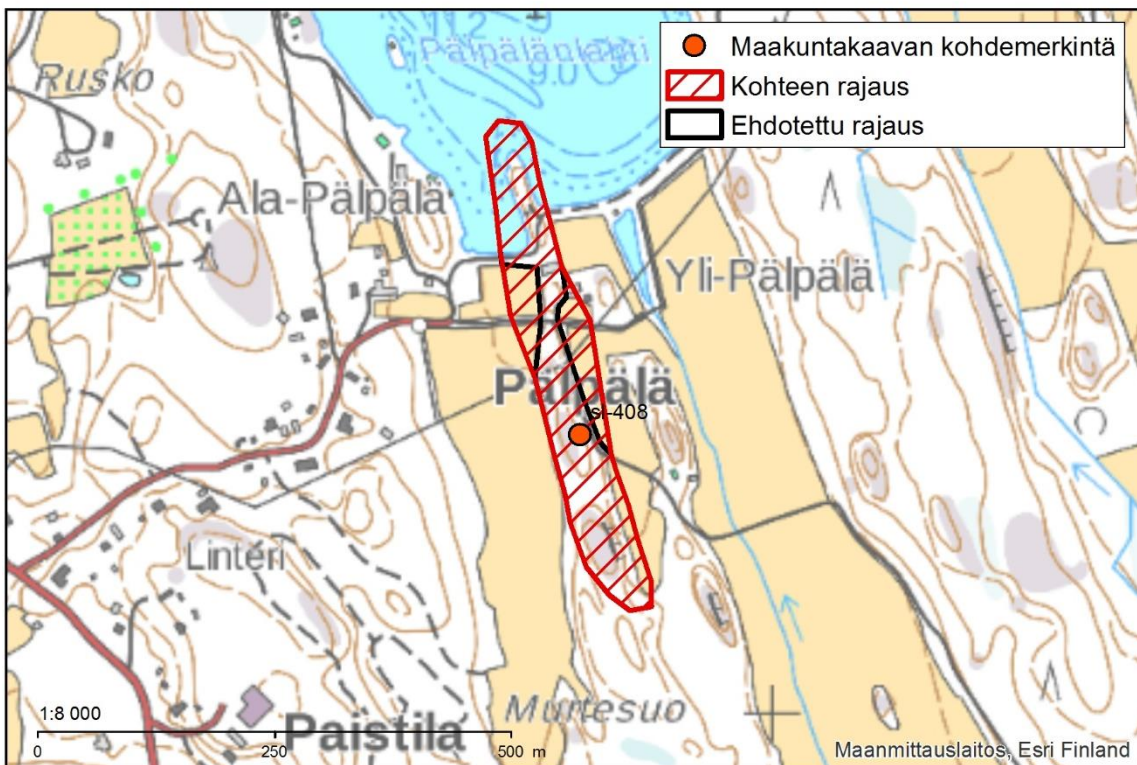
Eteläisempi keto on niukkalajisempi ja sammaloitunut. Metsäkedolle on hoidonpuutteessa kasvanut varjostavaa puustoa. Lajisto olisi palautettavissa hoidolla, koska edelleen kalliolla kasvaa keto-orvokkia, kelta- ja isomaksaruohoa, viherjäsenruohoa, aholeinikkiä, heinätähtimöä, ahusolaheinää, kelta-, piennar- ja paimenmataraa sekä pukinjuuria. Eteläosa kedosta on jo lähes täysin metsittynyt. Pohjoisosastakin löytyy runsaasti haa- van- ja lepäntaimia sekä pensasmaisia tuomia.

Pälpälän kalliokedot ovat hieman taantuneinkin edustava osa maakunnan uhanalaisia perinnebiotooppeja. Kedot ja entiset metsälaitumet kuuluvat maakunnallisesti arvokkaisiin perinnemaisemiin. Kohteiden osin hii-
punut lajisto olisi helposti ennallistettavissa ja uhanalaislajisto palautettavissa. Puita ja pensaita tulisia raivata
ja niittää heinittyneitä alueita säännöllisesti. Kalliokedot ovat uhanalaisluokituksestaan äärimmäisen uhanalai-
sia (CR).

Rajausta on tarkennettu ekologisesti mielekkäämmäksi maastotyön perusteella. Lähinnä esitetään poistetta-
vaksi aiemman rajauksen sisään jäänyttä viljapeltoa, tietä ja pihapiiriä (kartta 1).

Taulukko 1. Pälpälän kallioketojen luokittelu

Kunta, kylä	Pääluokka	9	Rajaus
Kokemäki	alaluokat	7	muutettu
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy
sl-408	muutostila	2	umpeenkasvu
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		kuluminen
SL-408	ennallistaen	2	Suojeluperuste
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		kasvitieteellinen
297	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)
MK: 1 ha, uusi: 2 ha	maakuntakaava	12	1, 6, 7, 8, 9
Lisätiedot: uhanalaisia ketojen perinnebiotooppeja ja kasveja. Karut kalliokedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR). Kedot taantuneet umpeenkasvun seurauksena, mutta helposti ennallistettavissa.			

Kartta 1. Kokemäen Pälpälän kallioketojen (sl-408) rajaus.

Kuvat 2 ja 3. Ketokasveja mm. häränsilmä, *Hypochaeris maculata*, mäkitervakko, *Viscaria vulgaris* ja sikoangervo, *Filipendula vulgaris*.

Kuva 4. Eteläinen kallioketo on kasvamassa umpeen.

Kuva 1. Rehevää ja hakamaista niittyä kohteen keskiosissa.

Potin kalliokedot s-504

Kivikkoisia ja kallioisia peltosaarekkeita Kokemäen Säpilänniemen tyvellä. Kohteella on useita hieman toisistaan poikkeavia maisemallisesti kauniita peltosaarekkeita Säpilänniemen arvokkaan kulttuurimaiseman sy-lissä.

Kalliokedot ovat suurelta osin metsittyneet ja heinittyneet, mutta paikon on vielä kohtalaisen hyvin säilyneitä laikkuja, joilta löytyy ketojen ja kuivien niittyjen lajistoa. Ketolajistoa edustavat kesämaksaruoho, isomaksaruoho, mäkitervakko, ketoneilikka, kevätleinikki, mäkitervakko, kelta-, aho- ja paimenmatara, keto-orvokki, pölkkynuoho, pukinjuuri ja nuokkukohokki. Lisäksi kuivilla niityillä ja ketojen laiteilla kasvaa mm. koiranheinä, mäkikaura ja nurmikohokki.

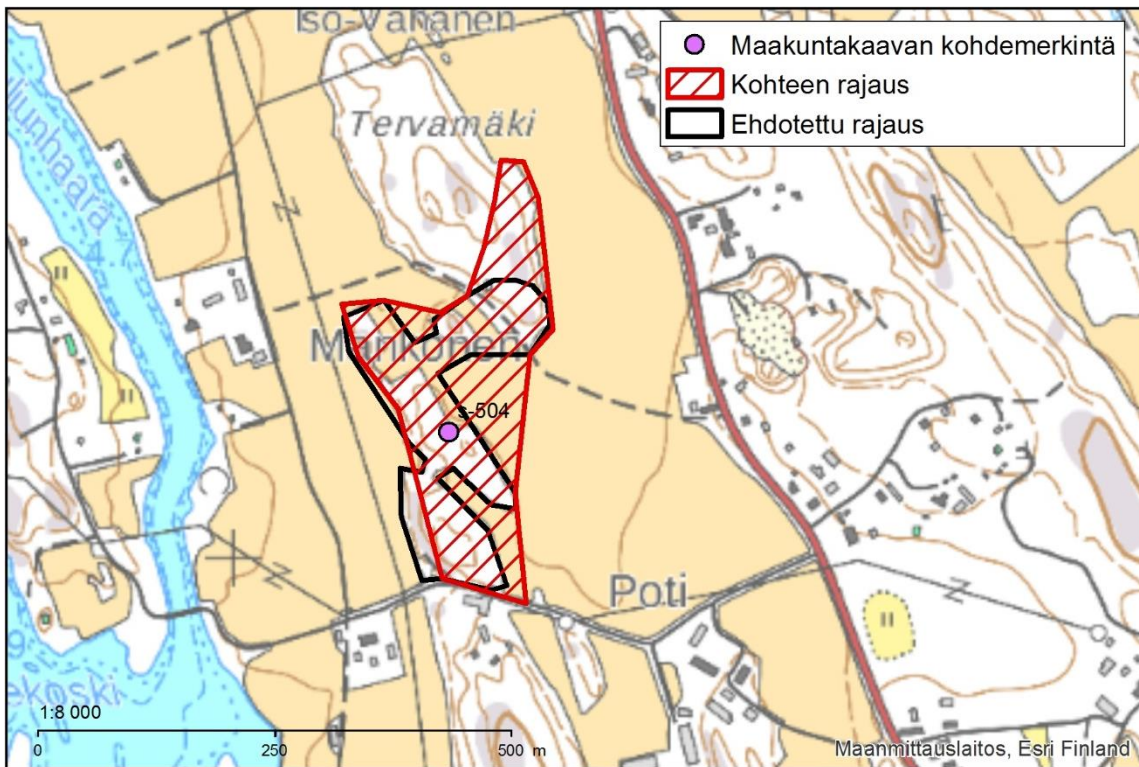
Kohteen pohjoisosa on jo täysin metsittynyt ja muutkin saarekkeet osin. Jälkiä aiemmasta laidun- ja niittohistoriasta löytyy edelleen kaikkialta, kuten katajia metsiköiden sisäosista. Eteläosan saarekkeissa on kolme vielä varsin hyvin erottuvaa ketolaikkua, joista eteläisin sijoittuu Potin tilan sivuitse kulkevan hiekkatien ja kalliojyrkänteen väliin. Kohteen luoteiskulman saarekkeeseen on jo kehittynyt kulttuurivaikutteista ja kuivanpuoleista tuoretta haapavaltaista lehtoa. Lehdosta ja muista metsittyneistä osista tapaa korpipaatsamaa, lehtokuusamaa ja taikinamarjaa. Löytyypä niiltä muutama kalliokielokin ja rohtotädykettä. Tulokaslaji isotuomipihlaja runsastuu ja umpeuttaa osaltaan saarekkeita. Kaikki kallioketotyyppit ovat uhanalaisluokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR).

Suosittelavaa olisi säilyttää kohde edelleen kaavassa, vaikka kohtalaista taantumista onkin jo tapahtunut. Kohteen kotojen luontoarvot ovat edelleen perinnebiotooppien hoidolla palautettavissa. Osia kohteesta on jo liaksi metsittynyt, ja suositeltava hoito olisi niiden säilyttäminen hakamaisena esimerkiksi laiduntamalla. Pienen lehtokuvion voisi jättää luonnontilaan. Hoidettuina saarekkeet lisäävät myös Säpilänniemen kulttuurimaiseman arvoa.

Rajausta on kohdennettu koskemaan vain luonnonarvoalueita maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että poistetaan aiemman rajauksen sisään jääneitä viljapellon osia (kartta 1).

Taulukko 1. Potin kalliokotojen luokittelu

Kunta, kylä	Pääloukka	9	Raja
Kokemäki, Säpilä	alaluokat	7	muutettu
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy
s-504	muutostila	2	umpeenkasvu
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste
S-504	ennallistaen	2	kasvitieteellinen
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		maisema
295	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)
MK: 4 ha, uusi: 3 ha	maakuntakaava	12	1, 6, 8, 9
Lisätiedot: Äärimmäisen uhanalaisia (CR) kotojen, hakamaiden perinnebiotooppeja. Lisäksi lehtoa ja ketokasveja. Kalliokodot ja kuivat niityt taantuneet, mutta ovat helposti ennallistettavissa.			

Kartta 1. Potin kalliokotojen (S-504) raja.

Kuva 3. Heinittyneilläkin alueilla kasvaa edelleen ketokasvillisuutta. Kuvassa mm. ketoneilikka, *Dianthus deltoides*.

Kuvat 4 ja 5. Isotuomipihlaja, *Amelanchier spicata*, runsastuu kedoilla ja katajat, *Juniperus communis*, jäävät metsän sisään.

Kuva 6. Pölkkyruoho, *Arabis glabra*, ja maksaruohot viihtyvät kalliokedolla.

Kuva 7. Ketokasvit ovat tukahtumassa voimakaskasvuisempien lajien puristuksessa.

Kuva 1. Maasalon lehtomaista rehevyyttä.

Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo S-410

Saarikohde sijaitsee Kokemäen Sääksjärven länsilaidalla. Kohteen nimestä huolimatta suurimmat Maasalon ja Selkäsalon saaret eivät ole maakuntakaavan rajauksen sisällä. Marjaluoto ja Sääksiluoto sekä lähistön pienemmät saaret ovat luonnonkauniita ja rakentamattomia kivikkoisia saaria. Rannoilla on tervaleppävaltainen lehtovyö ja saarien keskellä vanhaa männikköä.

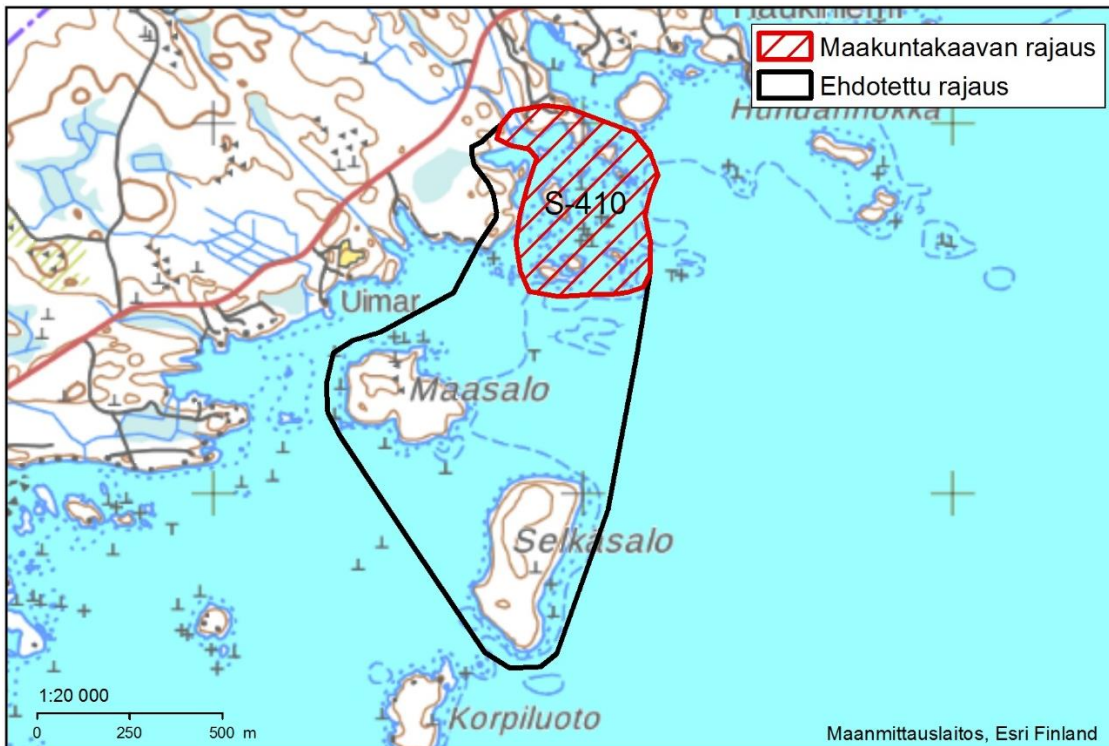
Luonnontilaiset saaret sijaitsevat Sääksjärven maakunnallisesti arvokkaalla lintualueella. Pesimälajistossa on ainakin kuikka, laulujoutsen, sinisorsa, tavi, haapana, telkkä, härkälintu, pikkutikka ja nuolihaukka.

Maa- ja Selkäsalon saaret ovat laajempia ja ne on suojeltu, joten niiden lisääminen kohteeseen olisi perusteltua. Saarilla on merkittäviä linnustollisia arvoja, lehtoja, järeitä metsälehmuksia ja maakunnallisesti harvinaisen kaskikoivikko. Tuoreet keskiravinteiset lehdot ovat uhanalaisluokitukseltaan vaarantuneita (VU).

Kohteen rajaukseen ehdotetaan lisättäväksi suojellut Maa- ja Selkäsalon saaret sekä kapealti rantametsää luotojen kohdalta. Alueet olivat mukana jo Satakunnan luonnonsuojeluselvityksen rajauksessa (kartta 1).

Taulukko 1. Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	Pääloukka	3	Rajaus	
Kokemäki, Sääksjärvi	alaluokat	2.2, 1.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
S-410	luonnontila	1, 2	ojitus, turvetuotanto	2, 3
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
S-410	ennallistaen	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		kulttuurihistoriallinen	6
299	vakaa, heikkenevä	=, -	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 17 ha, uusi: 80 ha	Is-alue, maakuntakaava	1, 12	1, 5, 10, 11	
Lisätiedot: Luonnontilaista sisämaan järvien saaristoluontoa. Huhtaviljelyn jäänteitä. Monipuolinen linnusto maakunnallisesti arvokkaalla lintualueella. Vaarantunut luontotyyppi (VU).				

Kartta 1. Sääksiluoto – Marjaluoto – Maasalo – Selkäsalo -kohteen (S-410) raja.

Kuva 2. Maasalon entistä hakamaata.

Kuva 1. Itämeren Litorina-vaiheessa muodostuneita rantaterasseja Järilänvuoren vanhassa harjumännikössä

Järilänvuori SL-17

Kokemäen Järilänvuoren kivikkoinen harjuselänne muinaisine luode-kaakko -suuntaisine rantavalleineen kuuluu harjunsuojeluohjelmaan. Alueella on laaja kuntopolkuverkosto ja kaava-alueen reunan tuntumassa hiihtomaja.

Valoisat harjumänniköt ovat paikoin vanhoja ja järeäpuusto lähestyy kilpikaarnavaihetta. Yhdessä erikoisen geologisen muodostuman kanssa metsät muodostavat arvokkaan kokonaisuuden. Paikoin metsää on kuitenkin takavuosina hakattu ja kuntopolkuja on sijoitettu uhanalaisen harjuluonnon kannalta väärään paikkaan. Lisäksi pohjoispuolen tienvierustassa on vanha soramonttu, jonka lähiympäristön metsä on jossain vaiheessa avohakattu. Kasvillisuus on karulla harjulla varsin niukkaa ja tavanomaista; katinlieko, oravanmarja, metsätähti, variksenmarja, poronjäkäliä, isokoralli- ja seinäsammal. Luontotyypit vaihtelevat avolouhikoista puolukatyypin kangasmetsiin.

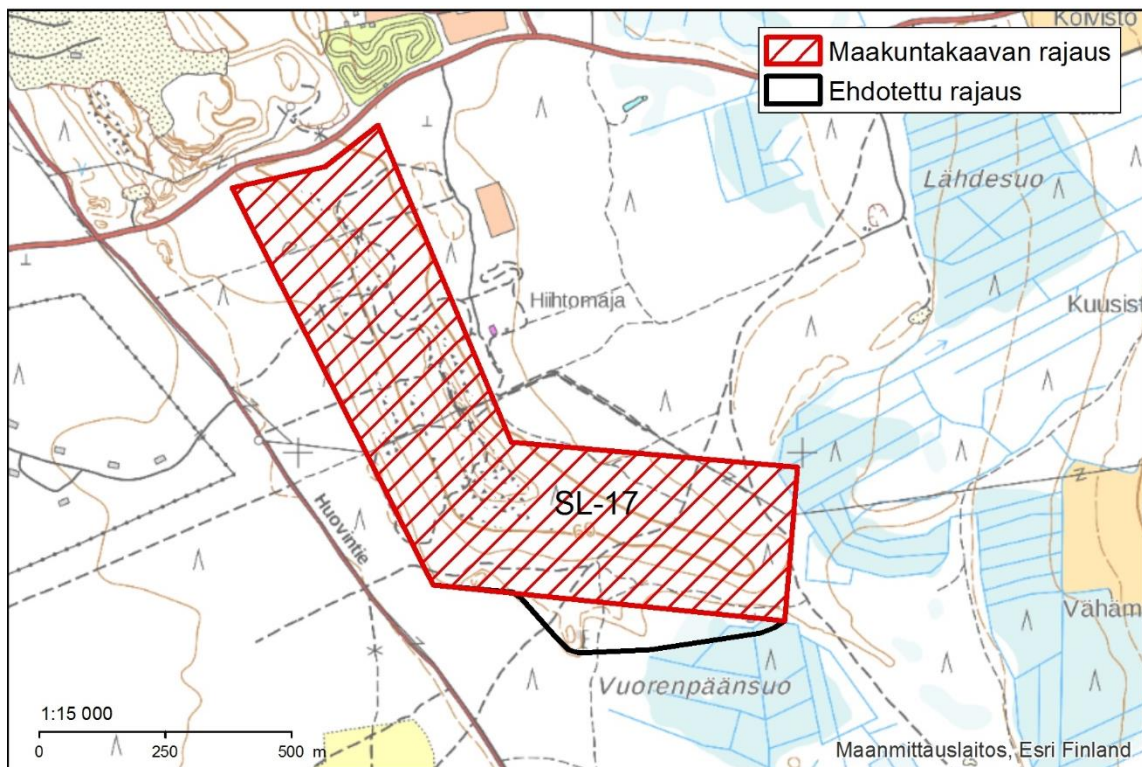
Alueen kaakkoiskulman kangasmetsäosassa on tehty enemmän hakkuita ja kaava-alueen reunalla sijaitsevan lähteen ympäristö on kärsinyt sekä ojituksista että hakkuista. Lisäksi runsas retkeilijämäärä on hieman kuluttanut lähteen lähimaastoa. Järeämpää puustoa on säästetty jonkin verran lähteen ympäriltä ja lahoppuutakin löytyy. Lähteä ympäröivä korpi on varsin kuiva ja osin muuttumatilassa. Korvesta löytyy edelleen vaateliaampaa kasvilajistoa, kuten raita, korpipaatsama, hiirenporras, korpi-imarre, kevätpiippo ja sormisara sekä sammalista korpi- lehto- ja kilpilehvässammal ja lehtosuikerosammal. Kuivana kesänä pientä lähteensilmää lukuun ottamatta lähdelehtokorven välipinnatkin olivat täysin kuivia. Luonnontilaiset lähteet ovat vesilain suojelemissa elinympäristöjä ja lehtokorvet erittäin uhanlaisia (EN) luontotyyppinä.

Järilänvuoren SL-alue on Harjavallan Merstolasta alkavan pitkän harjujakson eteläpään viimeinen säilynyt osa. Harjualueesta kaksi kolmasosaa on jo päätynyt maa-ainestenottoalueeksi. Järilänvuori on suosittu retkeily- ja virkistysalue, jota tulisi hoitaa puistomaisten järeiden harjumänniköiden piirteitä kunnioittaen. Samalla toteutuisi harjunsuojelunohjelman tavoitteet ja kohteen geologiset erikoisuudet pääsevät oikeuksiinsa. Kaakkoispuolen lähdealueen kunnostamista tulisi myös harkita. Karukkokankaat ovat erittäin uhanalaisia (EN) luontotyyppejä.

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että eteläosan geologisesti arvokas ja kokonaisuuteen kuuluva matala jyrkänne ja lähteen välitön ympäristö tulevat kokonaan mukaan rajaukseen (kartta 1).

Taulukko 1. Järilänvuoren luokittelu

Kunta, kylä	Pääluokka	1	Rajaus	
Kokemäki, Järilä	alaluokat	6, 8, 1.1	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
SL-17	muutostila	2	hakkuu	2
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
SL-17	itsestään, ennallistaen	1, 2	geologinen	1
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		maisema	4
285	vakaa	=	matkailu/virkistys	9
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 41 ha, Uusi: 44 ha	harjunsuojeluohjelma	10	1, 12, 95	
Lisätiedot: noin 30 metriä ympäristöstään kohoava harjuselänne ja muinaisrantojen kivitörmä. Metsät osittain vanhoja harjumänniköitä, osin nuorempia. Uhanalaisia kankaita (VU ja EN). Lähde kaakkoiskulmassa.				

Kartta 1. Järilänvuoren (SL-17) rajaus.

Kuva 2. Muinainen rantavalli eli ns. pirunpelto.

Kuva 3. Vanhaa männikköä harjun alarinteeltä.

Kuvat 4 ja 5. Lähteensilmä ja sitä ympäröivä lehtokorpi.

Kuva 1. Frouvanluodossa on laidunnettu hevosia ja lampaita aivan viime aikoihin saakka.

Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari - Ruoppalahti s-503

Kokemäenjoen keskiosan Säpilänniemen pohjoispuolinen kohde koostuu Kukkarikon, Koivusaaren ja Frouvanluodon saarista ja niiden länsipuoleisesta jokirannasta. Alue edustaa Kokemäenjoen keskiosan alueen rehevintä ja monipuolisinta jokiluontoa.

Joki jakautuu saarten kohdalla useaksi eri uomaksi. Kaikkien saarten alavirran puoleisiin päihin on muodostunut reheviä jokisedimentin muodostamia matalia ja hyvin reheviä lahdelmia. Rehevät lahdet muuttuvat veden mataloitua isosorsimovaltaisiksi luhdiksi. Saarista ainoastaan Koivusaari on puustoinen. Muilla saarilla on vain pienialaisia tervaleppä- ja hieskoivulaikkuja. Laidunnetulla Frouvanluodolla on luhtien lisäksi laajoja niittyjä.

Koivusaarella ei ole huviloita ja muissakin saarissa niitä on vain muutamia. Ruoppalahden rannat ovat rakentamattomia, mutta alavirrassa Säpilänniemen rannalla kesäasuntoja on jo tiuhempaan.

Valtaosa ilmaversoisista kasvillisuusvyöhykkeistä on nykyään joko puhtaita isosorsimon, *Glyceria maxima*, tai sarjarimmen muodostamia monokulttuureja. Nykyisellään isosorsimo on syrjäyttänyt lähes kaikki aiemmat rantavyöhykkeen monilajiset kasvillisuusyhdykunnat liki metrin syvyyseen veteen saakka. Ainoastaan Ruoppalahdessa esiintyy alkuperäisiä monilajisia kasvillisuusyhdykuntia.

Kuva 2. Karvalehti ja ulpukka vedessä sekä sarjarimpi vesirajassa. Taustalla ruoholuhtakaistaleen takana kukkiva isosorsimokasvusto.

Kasvilajisto on lähinnä rehevämpien vesistöjen tyyppilajistoa, kuten limaskat, karvalehti, ahvenvita, kanadanvesirutto, uistinvita, vesitatar, ranta- ja siimapalpakko, sarjarimpi, pystykeiholehti, ratamosarpio, kurjenmieikka, järvikaisla, järviruoko, vesisara, sorsansammal ja tulokaslaji isosorsimo. Erikoisempia kasveja ovat kalmojuuri, *Acorus calamus* ja piuru, *Scolochloa festuacea*. Kalmojuuri on Satakunnassa lähinnä vain Kokemäenjoella tavattava rohdoskasvi. Piurua tavataan laajemmin vain kahdella erillisellä alueella Suomessa. Satakunnan havainnot keskittyvät lähes yksinomaan Kokemäenjoen ympäristöön.

Saarten luonto poikkeaa toisistaan jonkin verran. Koivurikko on kauttaaltaan puustoinen ja rakentamaton saari. Saaren keskiosissa on vanhaa mustikkatyyppin istutusmännikköä. Jokirannoista löytyy tuoreita keskiravinteisia lehtoja ja pienialaisesti lehtomaista kangasta. Kahdelta muulta saarelta puustoa löytyy vain niukalti. Käytännössä puustoiset laikut ovat joko tervaleppävaltaista lehtoa tai tervaleppäluhtaa. Laidunnetuilla alueilla esiintyy rehevänpuoleisia perinnebiotooppeja, jotka ovat lajistoltaan varsin yksipuolisia – lähinnä nurmilauhaa, nurmitähkiötä ja vastaavia laidunheiniä. Luhdat ovat puustoisten alueiden tuntumassa pajuluhtia, mutta ulompana esiintyy ruoko-, ruoho- ja saraluhtia. Luhdat ovat monin paikoin taantuneet peittävän isosorsimon viedessä kasvutilan alkuperäiseltä luhtalajistolta. Tervaleppäluhta on uhanalaisluokituksestaan erittäin uhanalainen (EN) ja tuore keskiravinteinen lehto vaarantunut (VU).

Linnustosta runsaita lajeja ovat ruokokerttunen ja pajusirkku. Vesilinnuista pesii sinisorsia, telkkiä, taveja ja toisinaan haapana. Vesilinnusto on täälläkin taantunut vesilintukantojen viimeaikaisen romahduksen seurauksena. Ruskosuohaukkoja pesii vuosittain 1-2 paria ja kahlaajista punajalkavikloja 1-2 paria. Matala ja

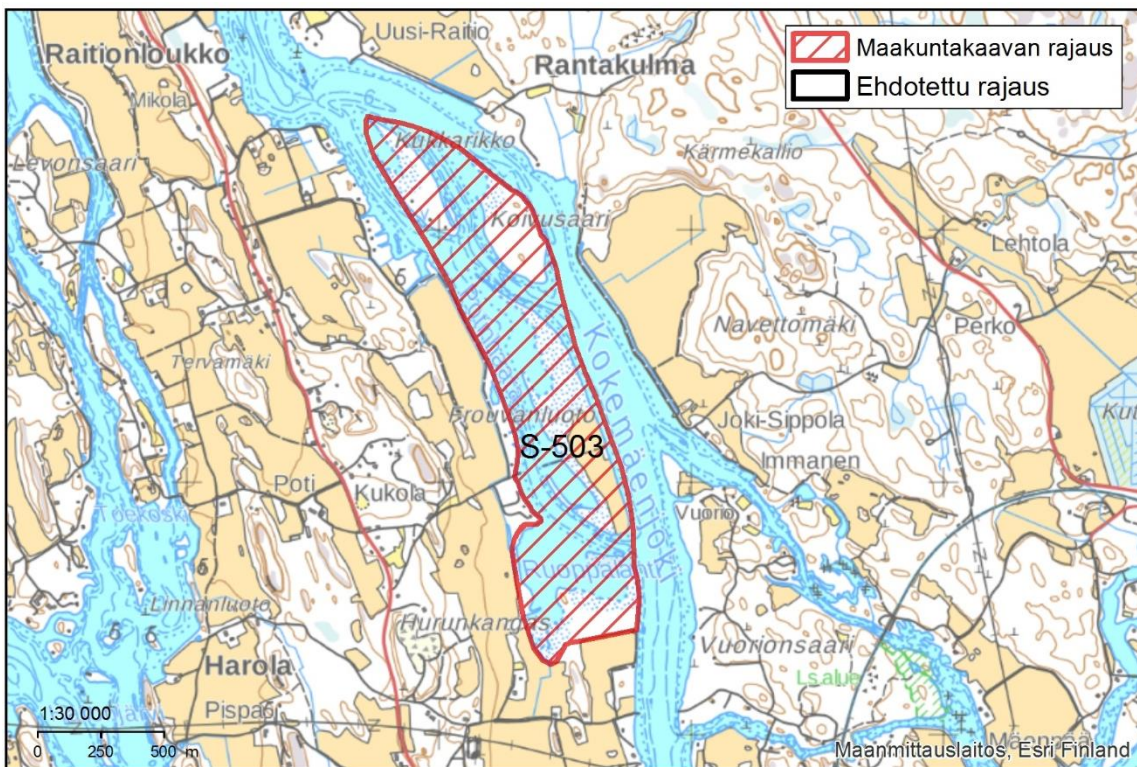
kalaisa Ruoppalahti on lähiseudun sääksille merkittävä saalistusalue ja lintuja voi nähdä parhaimmillaan kymmenkunta yksilöä yhtä aikaa.

Saaret ja rajaukseen sisältyvät Säpilänniemen ranta-alueet muodostavat maakunnassa ainutlaatuisen kokonaisuuden ja kohde tulee säilyttää kaavassa. Kohteen laatua on heikentänyt Kolsin yläpuolisen Kokemäenjoen rantojen yksipuolistuminen tulokaslaji isosorsimon täyttäessä rantavyöhykkeitä ja syrjäyttäessä alkuperäistä monimuotoista rantakasvillisuutta. Tästä huolimatta kohteen luonnonarvot ovat maakunnallisesti merkittävät. Alueella on lisäksi suuri merkitys lähialueen virkistyskäytölle.

Rajaus esitetään pidettäväksi ennallaan, vaikka varsin edustavaa jokiluontoa löytyy lisää sekä ala- että ylävirrasta (kartta 1). Kohteen huomattavien luonnonarvojen perusteella oikea kaavamerkintä olisi SL.

Taulukko 1. Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari – Ruoppalahti -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	Pääloukka	4	Rajaus	
Kokemäki, Säpilä	alaluokat	2.2,3.3, 9	ennallaan	1
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
S-503	muutostila	2	haitallinen vieraslaji	5
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluseruste	
S-503	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		eläintieteellinen	3
282	heikkenevä	-	maisema	4
Pinta-ala	Suojelustatus		monipuolisuus	5
MK: 87 ha	maakuntakaava	12	matkailu/virkistys	9
Lisätiedot: Kokemäenjoen luonnoltaan parhaiten säilynyt ja luonnonarvoiltaan monimuotoisin alue.			Lähteet (lähteen numero)	
			1, 8, 13, 14, 16	

Kartta 1. Frouvaluoto – Kukkarikko – Koivusaari – Ruoppalahti -kohteen (S-503) rajaus.

Kuva 3. Koivusaaren lahdelmaan on muodostunut poikkeuksellinen, noin hehtaarin laajuinen, sarjarimpikasvusto.

Kuva 4. Kalmajuuri, *Acorus calamus*, on vanha rohdoskasvi, joka leviää kasvullisesti Kokemäenjoessa.

Kuva 1. Pohjoisen saaren kallioketua ja saarten välinen jokiuoma. Taustalla eteläisen saaren lehtoa ja kalliojyrkänteitä.

Forsbyn koski ja Katajaluoto sl-40

Kokemäen Karekselan ja Koskenkylän kylien välissä sijaitseva Forsbyn koski ja sen eteläpuolella sijaitsevat Linnaluodon koskisaaret ovat SL-kohteen ohella muinaisjäännösalueita. Alueella on sijainnut ilmeisesti jo 1200-luvulla linnavarustus. Ainakin eteläinen uoma on mahdollisesti kaivettu. Pohjoisemman saaren rinteillä näkykin edelleen selkeästi linnavarustuksen maavallien ja vallihaudan muodot. Paikalla kasvaa rautakauden ajoilta periytyviä kasveja mm. nurmilaukkaa ja mäkikauraa. Laidunnetut niittyalueet ovat umpeutuneet etenkin pohjoisemmassa saarella, ja niille on muodostunut suurelta osin lehtoa ja suuruohoniittyä. Kuivilta kallioilta löytyy ketokasveja, kuten isomaksaruoho, keltamaksaruoho, keto-orvokkia, ketoneilikkaa, keltamatara, pietaryrtti, ahosuolaheinä, pölkkyruoho, kissankello, pukinjuuri, mäkitervakko ja aholeinikki. Katajia kasvaa edelleen avoimemmilla paikoilla, sekä kituvina lehtojen varjostamana.

Eteläisen saaren länsireunalla on, ajoittain tulvan alle jäävää, harmaaleppävaltaista kosteaa ja runsasravinteista suurruoholehtoa. Muutoin alueen lehdot ovat kulttuurivaikutteisia tuoreita runsas- ja keskiravinteisia lehtoja. Puustossa tervaleppää, harmaaleppää, tuomia, pihlajia ja haapoja. Pensaita edustavat koiranheisi ja tertsuselja. Rannoilla kasvaa ruokohelpi, viitakastikka, rantaminttu, luhtalemmikki ja viiltosara. Alueelta aikaisemmin tavattua vesinenättiä ei tällä kertaa tavattu. Nurmilaukkaa ja törörsaraa on molemmissa saarissa.

Haitallinen vieraslaji jättipalsami, *Impatiens glandulifera*, on viime vuosina runsastunut alueella. Tilanne ei vielä ole toivoton, joten kiireelliset hoitotoimet tulisi aloittaa mahdollisimman pian. Myös Kokemäenjoella

voimakkaasti levittäytyvää isosorsimoa on aivan alueen tuntumassa. Laji kiinnittyy heikosti kivipinnoille, mutta tämänkin lajin leviämisen rajoittaminen on tarpeen.

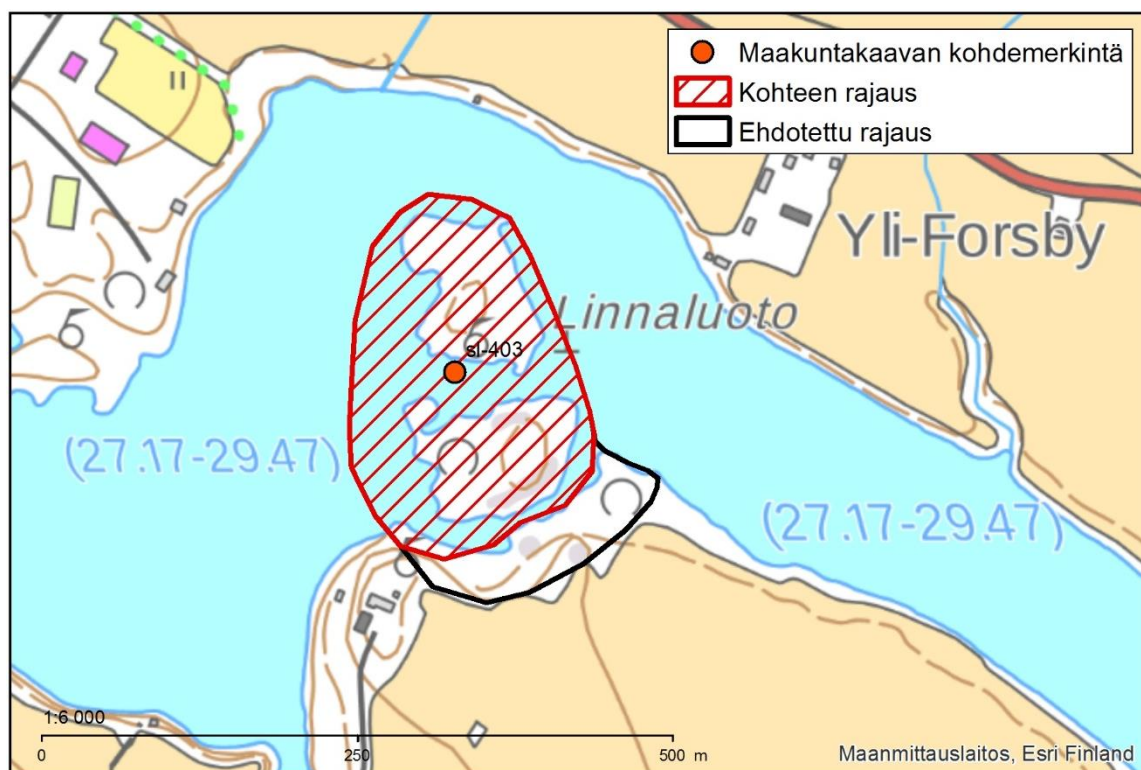
Linnaluodon lehtosaaret kallioketoineen ovat paitsi luonnoltaan, niin myös arkeologisesti merkittävä alue. Kohteen arvo on hieman taantunut niittyjen ja ketojen umpeenkasvun sekä tulokaslajien myötä, mutta Linnaluodon luonnonarvot ovat palautettavissa hyvin suunnitellun hoidon avulla.

Kalliokedot ovat uhanalaisluokitukseltaan äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja tuoreet runsasravinteiset lehdot erittäin uhanalaisia (EN). Kosteat runsasravinteiset lehdot ovat vaarantuneita (VU).

Rajausta on tarkennettu maastotyön perusteella. Rajausta esitetään muutettavaksi niin, että eteläosan rehevä lehtoalue ja kokonaisuuteen kuuluvat pari rantakalliota ja niiden lähiympäristö tulevat kokonaan mukaan rajaukseen (kartta 1). Kohteen nimi tulisi muuttaa kuvaavammaksi esimerkiksi ”Linnaluoto” tai ”Forsbyn koski ja Linnaluoto”.

Taulukko 1. Forsbyn koski ja Katajaluoto -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	Pääluokka	9	Rajaus	
Kokemäki, Koskenkylä	alaluokat	1.2, 4	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
sl-403	muutostila	2	umpeenkasvu, vieraslaji	4, 5
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
SL-403, SM	itsestään, ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		maisema	4
281	heikkenevä	-	kulttuurihistoriallinen	6
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 4 ha, uusi: 5 ha	maakuntakaava	12	1, 18	
Lisätiedot: uhanalaisia ketojen perinnebiotooppeja, lehtoa ja rautakautisia kasveja. Kedot ja niityt taantuneet. Kalliokedot ovat äärimmäisen uhanalaisia (CR) ja alueen lehdot vaarantuneita ja erittäin uhanalaisia (VU ja EN).				

Kartta 1. Forsbyn koski ja Katajaluoto -kohteen (sl-403) rajaus.

Kuva 2. Kuvattu eteläisen saaren kalliojyrkänteeltä pohjoiseen saareen.

Kuva 3. Eteläisempi uoma. Taustalla rannan puoleista lehtoa ja kalliorantaa. Kuvaushetkellä vesi oli yli metrin normaalia alempana.

Kuva 1. Harjunsuon karua lyhytkorsinevaa.

Harjusuo SL-91

Keskustaltaan ojittamaton ja laaja suoalue Kokemäen Tulkkilan tuntumassa. Pitkänomaisen ja karun kilpikie-taan keskusta on huomattavan korkealla ja reunaluaisu on paikon varsin jyrkkä. Suon keskustan nevaosa on useita metrejä rämereunoja korkeammalla. Harjusuon (karttanimi on Harjunsuo) keskustan tasaisella lyhyt-korsinevaosalla kermejä ei juuri ole havaittavissa. Reunaan mentäessä esiintyy lyhytkorsiräme yhdistymää. Ulompana on kangas- ja isovarpurämeitä, joista osa on vanhojen ojitusten seurauksena eriasteisissa muuttu-mavaiheissa. Ruoppaisia rimpiä löytyy etenkin suon lounaisosasta. Suonreunasta löytyy myös tupasvillarä-meitä ja pitkälle muuttuneita turvekankaita, joista osalla on jo lehtoakin. Muutamalla paikalla suon reunassa on sekä vanhoja että aivan viimeaikaista maanparannusturpeen ottoalueita. Isovarpu- ja tupasvillarämeet sekä tupasvillakorvet ovat uhanalaisluokituksestaan vaarantuneita (VU) ja kangasrämeet erittäin uhanalaisia (EN).

Harjusuo on myös hyvä lintusuo. Pesimälajistossa muun muassa kuovi (NT), kapustarinta (RT) ja töyhtö-hyppä. Muuttoaikoina Harjusuolla ja sen lähipelloilla levähtää maakunnallisesti merkittävä määrä hanhia ja kurkia. Tundra- ja metsähanhia on parhaimmillaan laskettu lähes 2000 yksilöä. Lähialueelle kertyy syksyisin satoja kurkia. Kurjet yöpyvät aluksi Harjusuolla, kunnes siirtyvät Puurijärvi-Isosuon kansallispuiston alueelle yöpymään. Kurjet käyvät edelleen päivisin Harjusuon lähialueella ruokailemassa.

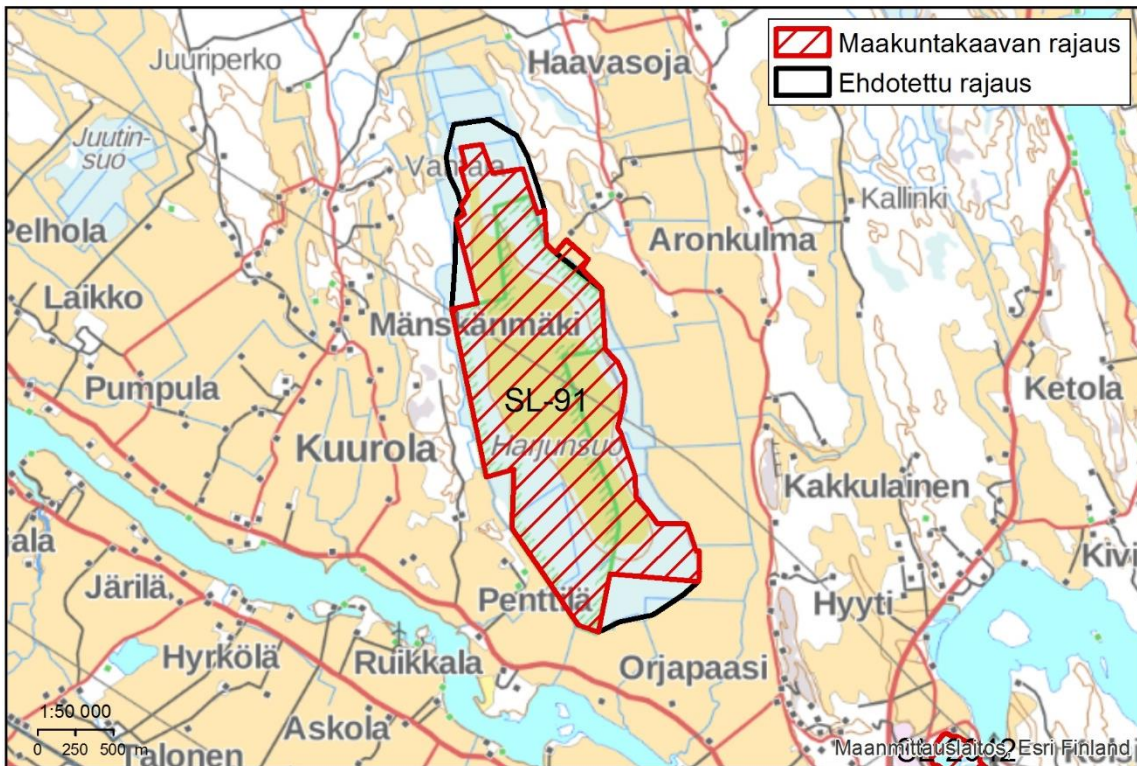
Huomattava pinta-ala, kohtalaisen hyvin säilynyt luonnontila ja kytkeytyneisyys läheiseen kansallispuistoon nostaa Harjusuon luonnonarvoiltaan maakunnallisesti merkittäväksi.

Kohteesta suuri osa on jo yksityistä suojelualuetta. Maakuntakaavan rajausta ei kaikilta osin ole ekologisesti mielekäs. Rajausta esitetään muutettavaksi siten, että laajennuksia tulisi eteläosan kaavarajauksen

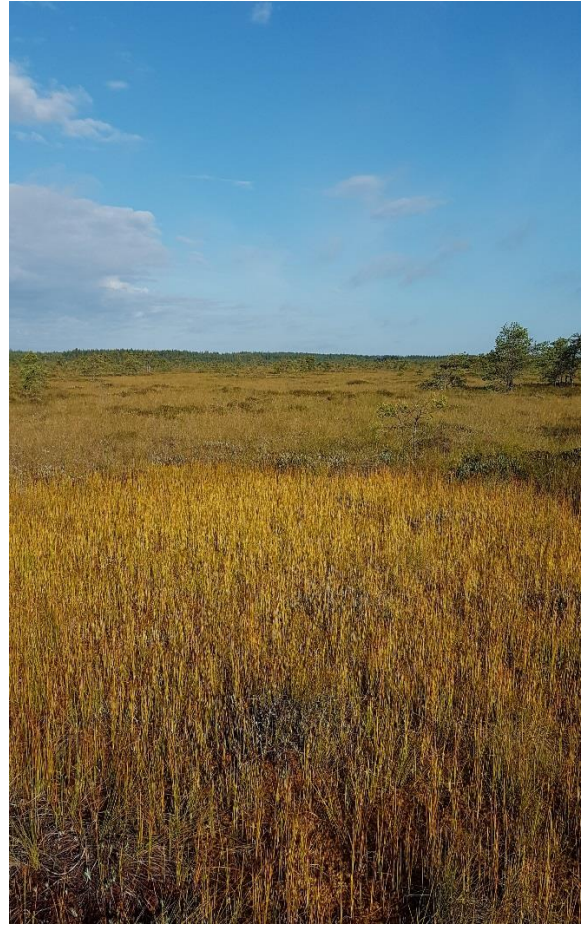
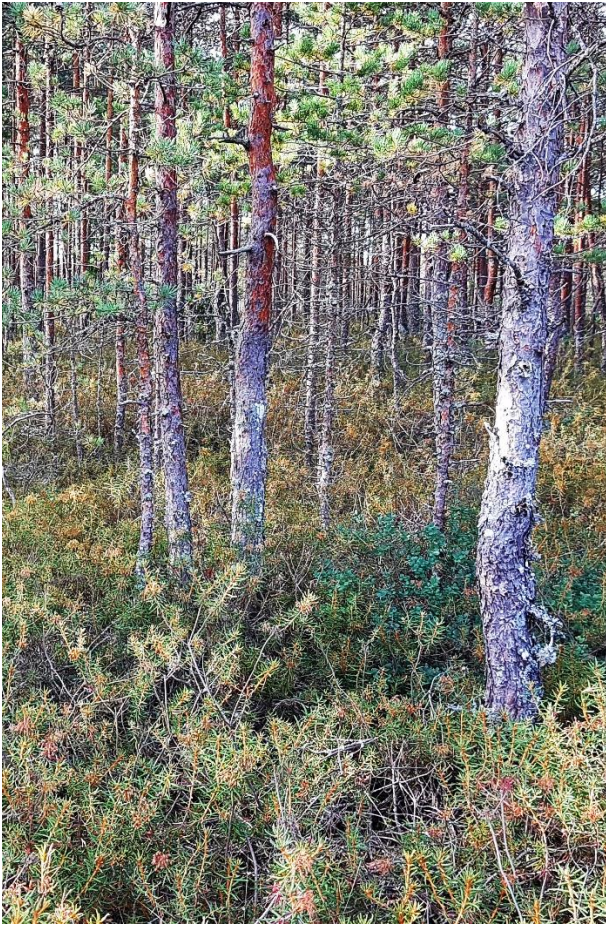
ulkopuolelle jääneelle ojittamattomalle alueelle ja lisäksi paikoin vesitalouden kannalta tärkeille, ojitetuille, reunarämeille. Kaavarajauksesta esitetään poistettavaksi luoteiskulmasta alue, joka on peltoa (kartta 1). Kohteen nimi tulisi muuttaa kaavassa karttanimen mukaan Harjunsuoksi.

Taulukko 1. Harjunsuon -kohteen luokittelu.

Kunta, kylä	Pääloukka	2	Rajaus	
Kokemäki, Kuurola	alaluokat	2.2	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
SL-91	muutostila	2	ojitus, kuivuminen	1,8
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
SL-91	itsestään, ennallistaen	1,2	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		maisema	4
283	heikkenevä	-	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 245 ha, uusi: 276 ha	luonnonsuojelualue	1	1, 5, 20	
Lisätiedot: keskiosiltaan ojittamaton ja lähes luonnontilainen keidassuo. Reuna-ajista osa on umpeutumassa. Uhanalaisista luontotyypeistä kolme on vaarantunut (VU) ja yksi erittäin uhanalainen (EN).				

Kartta 1. Harjunsuon -kohteen (SL-91) rajaus.

Kuva 2. Harjusuon reunan isovarpurämeen takaa avautuu puuton neva. Etualalla leväkköä, *Scheuchzeria palustris*.

Kuva 3. Kesällä 2019 vesipintaa ei juuri löytynyt.

Kuva 1. Kohteen eteläpuolinen Tiirikan-Osman luutoryhmä.

Sääksjärven itäreunan lintuluodot SL-438

Alueeseen sisältyy Kokemäen Sääksjärven itäreunan rakentamattomia lehtosaaria, karumpia luotoja, saaren rantakallioita ja kivikoita. Kohde jakautuu kahteen eri osa-alueeseen. Pohjoinen alue on Ytin ja Sarvan saarien sekä lähiluotojen muodostama kokonaisuus. Eteläisempi osa maakuntakaavan SL-alueesta rakentuu Tiirikan ja Osman saarista ympäristöineen.

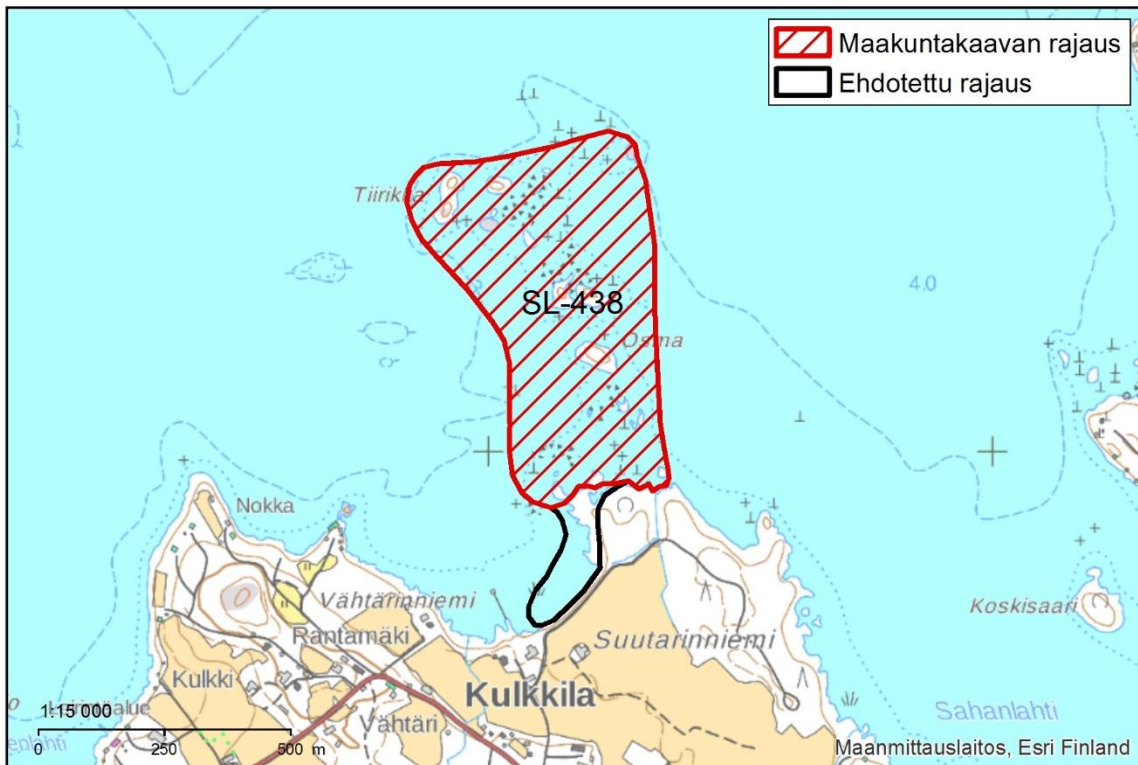
Puustoisimmissa saarissa kasvaa uhanalaisluokitukseltaan vaarantunutta (VU) tuoretta ja kuivanpuoleista keskiravinteista tervaleppävaltaista lehtoa. Sääksjärven kivikkoisten ja pienten saarten lehdoissa on runsaasti maankohoamisrannikon puna-ailakkityypin lehtojen piirteitä. Kasvilajistossa esiintyvät muun muassa puna-ailakki, mesiangervo, ranta-alpi, lehtovirmajuuri, rantaminttu, viitakastikka, rantakukka, korpipaatsama, punakoiso, terttuselja, taikinamarja, pihlaja, tervaleppä, harmaaleppä ja tuomi. Rannoilla ja kivikoissa on paikoin laajoja viiltosaravaltaisia ja vesilinnuille tärkeitä suojaista sarakasvustoja. Vedessä ja vesirajassa esiintyy tyyppillisiä lievästi rehevien järvien kasveja, kuten ulpukka, rantapalpakko, järvisätkin, viiltosara, vesisara, rentukka, myrkkyykeiso, leveäosmankäämi ja järvikorte. Lisäksi eteläiseltä alueelta on havaintoja erittäin uhanalaisesta (EN) rantalitukasta, *Cardamine parviflora*. Vaihtelevasti esiintyvistä lajista ei vuonna 2019 tehty havaintoja.

Linnusto on luodoilla monipuolista. Pesimälajistoon kuuluvat mm. kuikka, silkkiuikku, laulujoutsen, kanadanhanhi, haapana, sinisorsa, telkkä, tukkakoskelo, isokoskelo, sääksi, nuolihaukka, kalatiira, pikkulokki, kalalokki, harmaalokki (VU), rantasipi ja pikkutikka. Sääksjärvi on myös kokonaisuudessaan arvioitu maakunnallisesti arvokkaaksi lintualueeksi.

Rajaus esitetään pidettäväksi pääosin ennallaan. Eteläisen alueen eteläosaan esitetään pientä rajauksen tarkennusta siten, että Suutarinlahden ruoikkoalue ja kapea rantaluhta sekä lehtokaistale lisättäisiin alueeseen. Ehdotettavalla alueella pesii mm. härkälintu, silkkiuikku, rytikerttunen, ruokokerttunen, kaulushaikara ja ruskosuohaukka.

Taulukko 1. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen luokittelu.

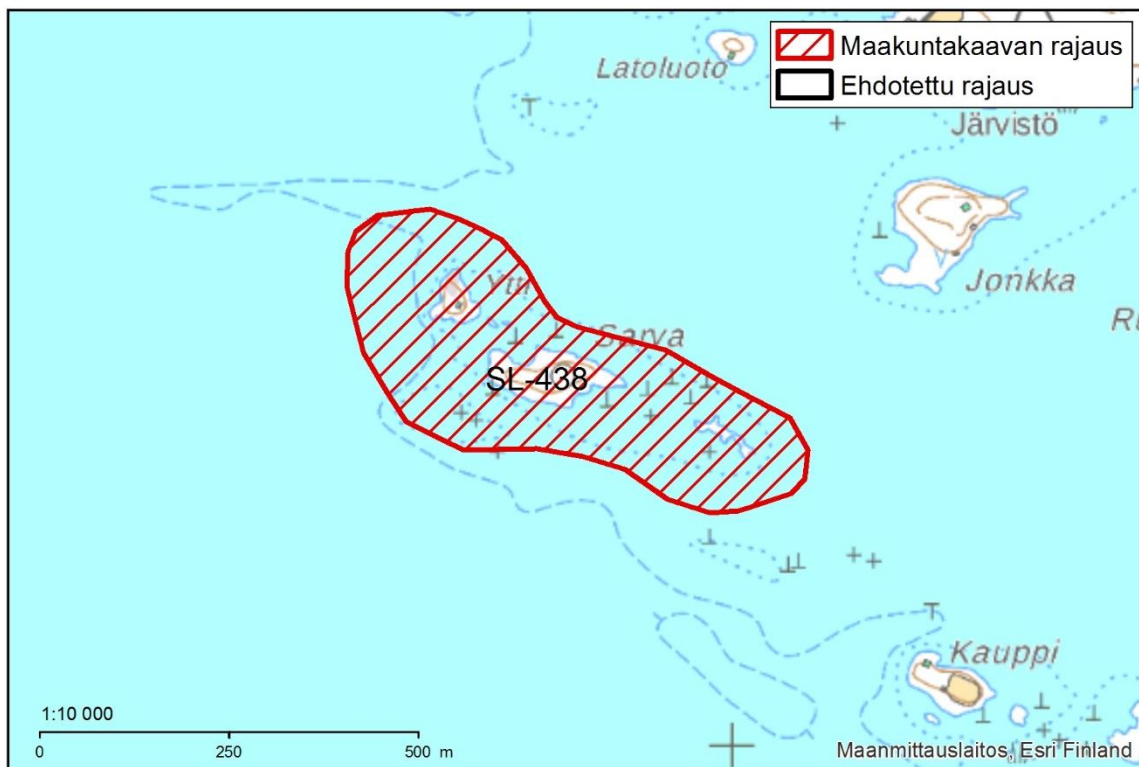
Kunta, kylä	Pääloukka	3	Rajaus	
Kokemäki, Sääksjärvi	alaluokat	3.3, 7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
SL-438	luonnontilainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
SL-438	ei tarvetta	0	eläintieteellinen	3
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		maisema	4
300	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 37 ha, uusi: 39 ha	maakuntakaava	12	1, 5, 9, 10, 11, 21	
Lisätiedot: luonnontilaisia, rakentamattomia, lintusaaria - ja luotoja sekä monipuolinen linnusto. Havaintoja erittäin uhanalaisesta (EN) rantalitukasta, <i>Cardamine parviflora</i> . Vaarantunut (VU) lehtotyyppi.				

Kartta 1. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen SL-438 rajaus. Ytin–Sarvan saariryhmä.

Kuva 2. Sarvan saaren eteläpuolen matalikon pesimälinnustolle tärkeitä luotojen välisiä sarakasvustoja ja pienialaisia saraluhtia.

Kartta 2. Sääksjärven itäreunan lintuluodot -kohteen (SL-438) raja. Tiirikan–Osman saariryhmä.

Kuva 3. Tiirikan ja Osaman välistä rikkonaista ja monimuotoista karikkoa.

Kuva 1. Näkymä Lievijärven Loukaslahdelta. Etualalla kukkii nuottaruoho, *Lobelia dortmanna*.

Lievijärvi S-412

Kokemäen Kouvatsan Lievijärvi on pintavesityypiltään matala humuspitoinen järvi. Lievijärven ekologinen tila on kuitenkin hyvä. Järven rannoilla on laajalti huvila-asutusta, mutta luonnontilaiset kalliosaaret ovat rakentamattomia. Rakentamattomia alueita löytyy vielä muutamien rehevämpien lahtien perältä. Järvellä on moottorivene- ja kelkkailukielto. Huviloista huolimatta järvellä on erämainen leima.

Karut kangasmetsien rajaamat rannat ovat kivisiä. Aivan rannassa saattaa olla kapea tervaleppävaltainen lehtovyöhyke. Kahilalahdessa ja Jyränlahdelta tapaa myös laajempia järviruoko- ja viiltosarakasvustoja sekä avo-
luhtia. Kahilalahden kelluslehtisvyöhyke on varsin laaja.

Pesimälinnustosta tavataan kuikka, härkälintu, laulujoutsen, tavi, sinisorsa, haapana, kalalokki, harmaalokki (VU) ja ruokokerttunen. Lievijärvellä on pesinyt erittäin uhanalainen (EN) selkälokki, *Larus fuscus* aivan viime vuosiin asti.

Kasvilajisto on tyypillistä keskiravinteisten järvien lajistoa: nuottaruoho, järvikaisla, järviruoko, lumme, ulpukka, uistinviita, siimapalpakko, rantapalpakko ja leveäosmankäämi. Rantaviivassa ja luhdilla siniheinä, viitakastikka, jouhivihvilä, ranta-alpi, rantakukka, suoputki, kurjenjalka, viiltosara, vesisara ja pullosara.

Kohteen luonnontila täyttää edelleen maakunnalliset edellytykset ja on lievästä rehevöitymisestä ja huvila-asutuksesta huolimatta poikkeuksellisen hyvin säilynyt osa satakuntalaista järviluontoa. Matalat humusjärvet ovat uhanalaisluokituksestaan vaarantuneita (VU).

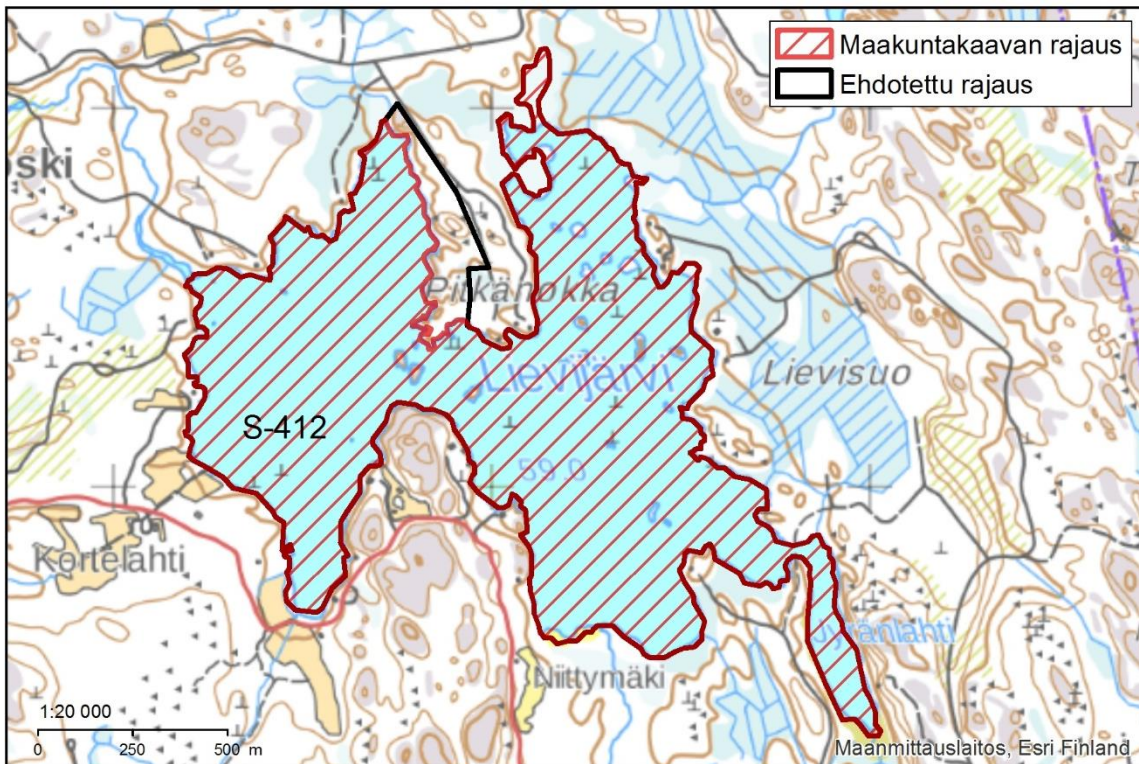
Alueella on voimassa oleva rantaosayleiskaava. Kaavassa Pitkänokan länsilaita on varattu retkeily- ja ulkoilu-
käyttöön. Lisäksi niemen kärkeen on rajattu arvokas kallioalue. Jyränlahteen on merkitty kaavassa metsälain mukainen pienveden välitön lähiympäristö. Maakuntakaavan S-rajaukseen esitetään näiltä osin laajennusta (kartta 1). Kaavamerkintä SL sopisi paremmin hyvin säilyneen erämaajärven luonteeseen.

Kuva 2. Kahilalahden ruokoiden keskeltä löytyy useita luonnontilaisia saaria.

Taulukko 1. Kohteen Lievijärvi luokittelu.

Kunta, kylä	Päälukka	3	Rajaus	
Kokemäki, Kouvatsa	alaluokat	7	muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
S-412	luonnontilaisen kaltainen	1	ei muutosta	0
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
S-412	ei tarvetta	0	maisema	4
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		matkailu/virkistys	9
288	vakaa	=	luonnontilaisuus	10
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 119 ha, uusi: 125 ha	maakuntakaava	12	1, 22	
Lisätiedot: luonnontilaisia, rakentamattomia, kalliosaaria, reheviä lahtia ja karumpaa järviluontoa. Ekologinen tila hyvä ja vedenkorkeus pääosin luonnollisella tasolla. Tyypiltään vaarantunut matala humusjärvi (VU).				

Kartta 1. Kohteen Lievijärvi (S-412) rajaus.

Kuva 3. Näkymä Kahilalahdelle.

Kuva 4. Näkymä Loukaslahdelta Järviniitynlahden suuntaan.

Kuva 1. Kolsin tulvalampi kuvattuna voimalaitospadolta. Isosorsimo, *Glyceria maxima*, on levittäytynyt kaikille ranta-alueille.

Kolsin tulvalampi SL-2042

Kokemäen Kuoppalan kylän kupeeseen jäänyt Kolsin voimalaitoksen ohijuoksutuksia varten jätetty entinen luonnontilainen jokiuoman pätkä. Kivikkoisella ja rikkonaisella lampijaksolla on säilynyt osin aiemman luonnontilaisen jokiuoman piirteitä.

Tulva-altaan eteläpäässä oleva pohjapato pitää veden korkeuden, ohijuoksutustilanteita lukuun ottamatta, vakaana.

Tulvalammessa on pitkään säilynyt kasvilajeja, jotka muualta jokivarresta ovat hävinneet voimalaitosrakentamisen ja säännöstelyn seurauksena. Edustavimpia ovat erittäin uhanalaiset (EN) rantaorvokki, *Viola stagnina* ja rantalitukka, *Cardamine parviflora*. Rantalitukka on varsin harvalukuinen laji Satakunnassa, vain puolenkymmentä esiintymää. Lisäksi rantalitukka on luonnonsuojelulailla erityisesti suojeltava, kuten myös alueella esiintyvä, vaarantunut (VU), vuollejokisimpukka, *Unio crassus*. Rantaorvokki on ilmeisesti kadonnut juoksutusten lisääntymisen, kasvutilan puuttumisen ja aho-orvokin kanssa risteytymisen seurauksena. Rantalitukasta on viimeisin havainto vuodelta 2015.

Kohteen kasvillisuudesta löytyvät todennäköiset muinaistulokkaat vesinenätti ja tummatulikukka. Lisäksi alueelta on löydetty aho-orvokki, lituruoho, mäkitervakko, keltaängelmä, suomenhierakka ja pölkkyruoho.

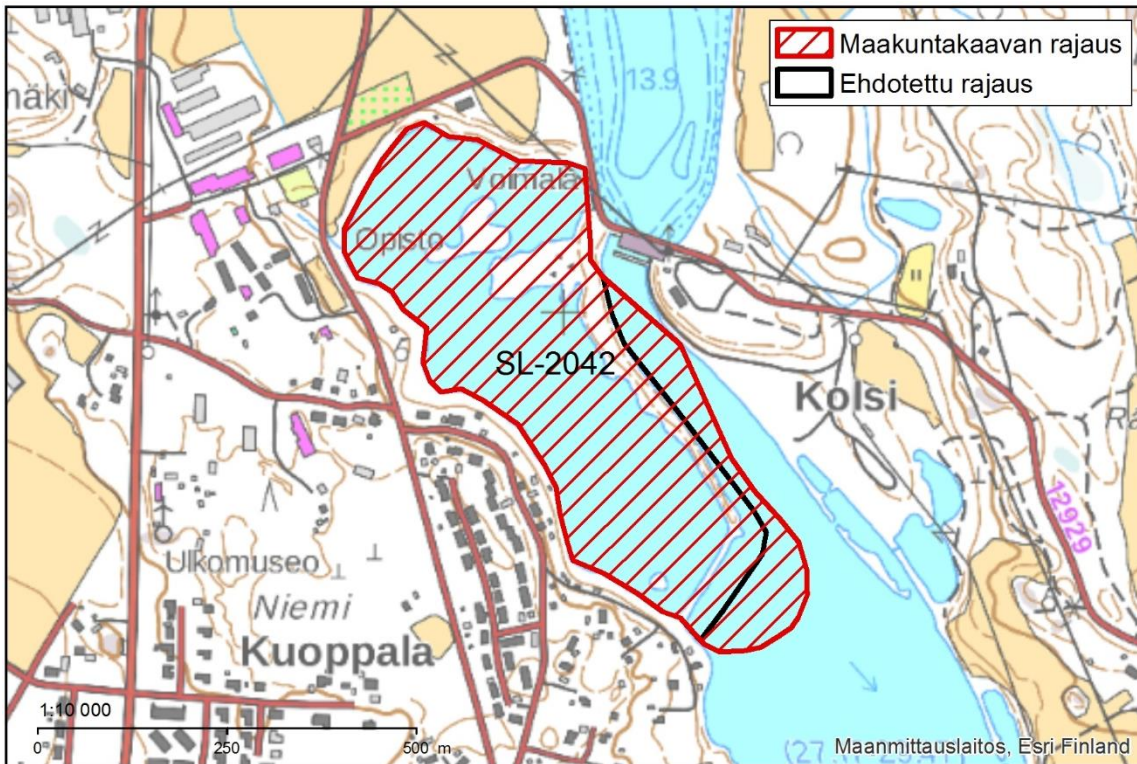
Kolsin tulvalampi on enimmäkseen säilynyt entisellään, mutta tulokaslaji isosorsimo, *Glyceria maxima*, on runsastunut huomattavasti ja uhkaa osaa kasvierikoisuuksista. Lähes koko alueella isosorsimo täyttää rantoja

ja rantavettä yli puolen metrin syvyyteen saakka. Paikoin järvikorte- ja viiltosarakasvustot ovat toistaiseksi säilyneet kaikkein karuimmilla rannoilla.

Kohteen rajausta esitetään supistettavaksi ekologisesti mielekkäämmäksi rajaamalla pois voimalaitoksen alapuolista lasku-uomaa maakuntakaavarajauksen itä- ja eteläpuolelta (kartta 1). Alueen sijainti ja luonne huomioon ottaen oikeampi kaavamerkintä olisi S.

Taulukko 1. Kolsin tulvalampi -kohteen luokittelu

Kunta, kylä	Pääloukka	4	Rajaus	
Kokemäki, Kuoppala	alaluokat		muutettu	2
Maakuntakaavan kohde	Luonnontila		Muutoksen syy	
SL-2042	muutostila	2	haitallinen vieraslaji	5
Seutukaava 5 tunnus	Palautuvuus		Suojeluperuste	
uusi	ennallistaen	2	kasvitieteellinen	2
Satakunnan LSS 1995-98	Kehityssuunta		erikoisuus	
302	heikkenevä	-	uhanalainen lajisto	8
Pinta-ala	Suojelustatus		Lähteet (lähteen numero)	
MK: 19 ha, uusi: 16 ha	maakuntakaava	12	1, 8, 15, 23, 64, 96	
Lisätiedot: ohijuoksutuksiin varattu luonnontilaisen kaltainen ja lampimainen sivuoma. Esiintynyt aiemmin erittäin uhanalaiset (EN) rantaorvokki, <i>Viola stagnina</i> ja rantalitukka, <i>Cardamine parviflora</i> .				

Kartta 1. Kohteen Kolsin tulvalampi (SL-2042) rajaus.

Kuva 2. Tulva- ja lasku-uoman välistä lehtokannasta on käsitelty viime aikoina.

Kuva 3. Tulvalammen pohjoisrantaa. Isosorsimo, *Glyceria maxima*, täyttää rantoja.

Lähteet

- 1 Hakila, Raimo: Satakunnan luonnonsuojeluselvitys. Kuntakohtaiset luontokartoitusaineistot. Julkaisematon. Liittyy julkaisuun A:249. Satakuntaliitto 2000.
- 2 Vieno, Marja: Satakunnan soiden moninaiskäytön selvitys 2014.
- 3 Hyvärinen, E.; Juslén, A.; Kemppainen, E.; Uddström, A.; Liukko, U-M: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019.
- 4 Kontula, T. & Raunio, A. (toim.): Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja. Osa 1: Tulokset ja arvioinnin perusteet.
- 5 Vilén, Risto; Vasko, Ville ja Nuotio, Kimmo: Satakunnan maakunnallisesti arvokkaat lintualueet 2006-2014. Porin Lintutieteellinen Yhdistys ry & Rauman Seudun Lintuharrastajat ry 2015. 303 s.
- 6 Kokemäenjoen rantaosayleiskaavan luontoselvitys. Biota 2003. - 19 s
- 7 Jutila, Heli; Pykälä, Juha; Lehtomaa, Leena: Satakunnan perinnemaisemat. Suomen ympäristökeskus 1996. (Alueelliset ympäristöjulkaisut 14.) - 198 s.
- 8 Suominen, J.: Satakunnan kasvit. — Norrlinia 26: 1–783. 2013
- 9 Rassi, Pertti; Hyvärinen, Esko; Juslén, Aino; Mannerkoski, Ilpo. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2010.
- 10 Vilen, Risto: Kokemäen Sääksjärven linnustolaskenta 2007.
- 11 Vilen, R. (2014). Kokemäen Sääksjärven linnustolaskenta 2014. Raportti, 10 s. Suomen Ympäristökeskus 2014.
- 12 Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat. Suomen ympäristö 32/2011. Kohdekuvaukset
- 13 Kirkkala, Teija & Vilen, Risto: Kokemäenjoen keskiosan vesikasvillisuusselvitys, osa II: Säpilänniemen tutkimusalue 2014-2016 (julkaisematon)
- 14 Kokemäenjoen rantaosayleiskaava. Kokemäen kaupunki 15.3.2010.
- 15 Mossberg B & Stenberg L, Suuri Pohjolan kasvio, Tammi 2005.
- 16 Uotila, P. & Kippo-Edlund, P. 1985: Vesien suurkasvillisuus. Julkaisussa Tyysjärvi-Muuronen, K. (toim.). Vesiosapopas – Vedet ja Vesiluonto. ss. 61-90. Suomen Luonnonsuojelun Tuki, Helsinki.
- 17 Hämet-Ahti, L., Suominen, J., Ulvinen, T. & Uotila, P. (toim.) 1998: Retkeilykasvio, 4. uudistettu painos, 656 s. Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseo. Helsinki.
- 18 Uusi-Seppä, Niina (toim.): Satakunnan kulttuuriympäristöt eilen, tänään, huomenna. Satakunnan Museon julkaisuja 19 2012. 343 s.
- 19 Kimmo Nuotio; sähköpostiviesti 16.8.2019.
- 20 GTK. Turvetutkimusraportit.
- 21 Turo Hjerpe, Sari Väisänen ja Ilkka Sammalkorpi. Vesienhoito Kauvatsan reitillä –nykytila ja toimenpidesuosittelut. Suomen Ympäristökeskuksen raportteja 19/24.
- 22 Kauvatsanjokivarren, Lievijärven ja Kuoppalanjoen osayleiskaava, voimaantulo 8.7.2010. Kokemäen Kaupunki.
- 23 Kokemäen keskustaajaman osayleiskaavan luontoselvitys. FCG 2015.
- 24 Ulvilan keskustaajaman yleiskaava. Kaavaselostus. Ulvilan kaupunki 2005.
- 25 Leineperin osayleiskaava. Ulvilan kaupunki 2006.
- 26 Petteri Mäkelä, Hyötytuuli; sähköposti 22.8.2019
- 27 Nuotio, Kimmo & Sillanpää, Matti. Porin Tahkoluodon merituulipuiston lähisaarien pesimälinnusto ja levähtäjät 2018.
- 28 Soidensuojelun täydennysehdotus. Maastoraportit. Julkaisematon. Varsinais-Suomen ELY-keskus
- 29 BirdLife Tiira-havaintojärjestelmä. Porin lintutieteellisen yhdistyksen havaintotietokanta.
- 30 Ahlman, Santtu: Nakkilan taajamaosayleiskaavan luontoselvitys 2010. Ahlman konsultointi & suunnittelu 2010. - 32 s.
- 31 Ryösä, M. ja Reiniaho, T. 1994: Nakkilan luontoselvitys 1993. — Nakkilan kunta, Nakkilan Lions Club ja Satakunnan metsälautakunta.
- 32 Karhu, Kari; Lampolahti, Janne: Nakkilan Arantilankosken alueen luontoselvitys. Satakunnan luontotietokeskus 2000. (Raportti 1/2000) - 7 s.
- 33 Rannikko, L. Kokemäenjoen ja sen sivuhaarojen kalataloudelliset kunnostustarpeet. Kesäkuu 2006. Varsinais-Suomen TE-keskus.
- 34 Nakkilan taajamaosayleiskaava. Nakkilan kunta. 6.5.2013.
- 35 Muinaisjäännösrekisteri. www.kyppe.fi/to.aspx?id=112.79010016

- 36 Kirkkala, Teija: Pitkäjärven alueen luontoselvitys: Harjavalta, Kokemäki, Kullaa. Lounais-Suomen ympäristökeskus 1996. (Monistesarja 7/96.) - 26 s.
- 37 Ahlman, S. & Luoma, S. 2013: Isojen lintujen muuttoreitit Satakunnassa – havaintokatsaus. Turun Yliopisto, Merenkulkualan koulutus- ja tutkimuskeskus. 117 s.
- 38 Tero Toivanen, Timo Metsänen ja Teemu Lehtiniemi: Lintujen päämuuttoreitit Suomessa. BirdLife Suomi ry. 2014
- 39 Satakunnan vankila Köyliö, suppea luontoselvitys. Senaattikiinteistöt. Luontoselvitykset 2017
- 40 Esa Hankonen. Lähdeselvitysaineisto. S-posti 1.9.2019
- 41 Luonnonsuojeluasetuksen liite: luettelo uhanalaisista ja erityisesti suojeltavista lajeista. Ympäristöministeriö 2013.
- 42 Rintala, Veli-Matti: Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointi -raportti. Satakuntaliitto 2013.
- 43 Kirkkala, Teija; Ikonen, Iiro: Kalataloudellisesti ja luonnonsuojelullisesti arvokkaat pienvedet Varsinais-Suomessa ja Etelä-Satakunnassa. Vesi- ja ympäristöhallitus 1994. (Monistesarja Nro 593.) - 109 s.
- 44 Kalinainen, Pertti; Hakila, Raimo: Satakunnan luonnonsuojeluvuosi 1984. Satakunnan seutukaavaliitto 1985. (Sarja A:145.) - 197 s.
- 45 BirdLife International (2019) Important Bird Areas factsheet: Oura and Enskeri archipelagos. Downloaded from <http://www.birdlife.org> on 11/09/2019.
- 46 Sami Luoma; sähköposti 11.9.2019
- 47 Mykrä, Sakari: Porin kaupungin alueen pienvesien inventointi 1990 / Limnell, Marko: Eräiden Porin kaupungin virkistys- ja suojelualueiden sudenkorennot 1989. Porin ympäristösuojelulautakunta 1991. (Julkaisu 1/91.) - 48 s.
- 48 Mattila, Olli: Meri-Porin osayleiskaava-alueen luontoselvitys 1995. Porin kaupunginkanslian kaavoitusosasto 1996. (Porin kaupunkisuunnittelusarja C 46/1996.) - 40 s.
- 49 Jutila, Heli M.: Seed bank and emergent vascular flora of ballast areas in Reposaari, Finland. 1996. - Ann. Bot. Fenn. 33, s. 165 - 182.
- 50 Jutila, Heli M.: Seed banks of river delta meadows on the west coast of Finland. 2002. - Ann. Bot. Fenn. 39, s. 49 - 61.
- 51 Kimmo Nuotio; sähköpostiviesti 20.8.2019
- 52 Pasi Alanko; sähköpostiviesti 6.8.2019
- 53 Pomarkun-Siikaisten Isojärven tilan perusselvitys. Toim. Seppo Salonen. Pomarkun kunta 2002. - 89 s.
- 54 Jan Eerala; sähköposti 25.9.2019
- 55 Vilen, Risto; Porin Levon asemakaavan linnustaselvitys 2013. Genius Loci Luonto- ja kulttuuripalvelut.
- 56 Porin Yyterin lomakylän asemakaava-alueen linnusto- ja liito-oravaselvitys 2011. Ahlman konsultointi & suunnittelu
- 57 Heikurinen, J & Nieminen, M.; Merikarvian kalastusalueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2013-2017.
- 58 Koivunen, S., Nukki, H., Salokangas, S. Satakunnan Vesistöt – Käyttö, ja kunnostustarpeet. Pyhäjärvi-instituutti 2006.
- 59 Pohjajoen inventointi vuonna 2013. Kala- ja vesimonisteita nro 115. Kala- ja vesitutkimus Oy. 2013
- 60 Mattila, Olli: Pohjoisen satamatien jatkeen rakentaminen: yleissuunnitelman laadintaan liittyvä luonto- ja maisemaselvitys. Porin kaupungin kaavoitusosasto 1995. - 18 s.
- 61 rky.fi
- 62 Rintala, Veli-Matti: Satakunnan maakuntakaavassa osoitettujen arvokkaiden kallioalueiden (ge2) nykytilan inventointi -raportti. 27 s. + kohdekuvaukset. Satakuntaliitto 2013.
- 63 Sami Luoma; sähköposti 29.9.2019
- 64 Hertta-tietojärjestelmä; eliölajit. Suomen ympäristökeskus (SYKE).
- 65 Suomen lajitietokeskus. Laji.fi. Luonnontieteellinen keskusmuseo, Luomus.
- 66 Ala-Risku, Terhi; Rantayleiskaavan luontoselvitys, Jämijärvi. Pohjanmaan luontotieto 2016.
- 67 Jutila, Heli; Pykälä, Juha; Lehtomaa, Leena: Satakunnan perinnemaisemat. Suomen ympäristökeskus 1996. (Alueelliset ympäristöjulkaisut 14.) - 198 s.
- 68 Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 31–34. Suomen ympäristö 1/2017
- 69 Härjämäki, Kimmo & al.: Maa- ja metsätalousalueiden monimuotoisuus ja kosteikot, Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen julkaisu, 2011.
- 70 Esa Hankonen; sähköposti 29.5.2019

- 71 Kaunissaaren maastokäyntimuistio 15.08.2016. Ikonen, liro.
- 72 Itämies, Juhani: Raportti kiurunkannuksen (*Corydalis solida*) ja pikkuapollon (*Parnassius mnemosyne*) kartoituksesta Rauman ja Eurajoen alueella kesällä 2013. Varsinais-Suomen ELY-keskus 2013.
- 73 Kaunissaaren hoitoa koskeva aloite Eurajoen kunnalle 8.8.2019. Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry 7 s.
- 74 Anu Saarinen ja Ossi Siivonen: Kaunissaaren putkilokasvillisuusselvitys 2005. Opinnäytetyö.
- 75 Kimmo Nuotio; sähköposti 8.9.2019
- 76 Ville Vasko; sähköposti 8.8.2019
- 77 Raimo Sundelin; sähköposti 2.9.2019
- 78 Kalle Haapala; sähköposti 4.9.2019
- 79 Esa Hankonen; sähköposti 17.6.2019
- 80 Rauman Unajan ja Voiluoto–Anttilan osayleiskaavojen luontoselvitys 2012. Rauman kaupunki. Ahlman konsultointi & suunnittelu
- 81 Tuovinen, Teemu: Karvianjoen pohjoisosan taimenpuroinventoinnit. Raportteja 83/2014. Varsinais-Suomen ELY-keskus. 140 s.
- 82 Euran Väsönsuon nummirahkasammalselvitys 2016. Tmi Esa Hankonen 2016. 10 s.
- 83 Esa Hankonen; sähköposti 17.10.2019
- 84 Rautiainen, Pirjo: Karvia: osayleiskaava-alueen luontoselvitys 2005. 2005. - 13 s
- 85 Ala-Risku, Terhi: Karvianjoen eteläosan seutukaavan suojelurajauksen ja liito-oravareviirien tarkistus 2010. Tmi-Pohjanmaan Luontotieto
- 86 Esa Hankonen; sähköposti 1.9.2019
- 87 Luonnontieteellisen keskusmuseon kasviatlas: <http://koivu.luomus.fi/kasviatlas/>
- 88 Sari Koivunen, Heli Nukki, Susanna Salokangas: Satakunnan vesistöt Käyttö ja kunnostustarpeet Pyhäjärvi-instituutin julkaisuja Sarja B nro 12. Eura 2006.
- 89 Juutinen, Riikka (toim.). Lähteikköjen ennallistamistarve - hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteen-veto. Metsähallitus, Vantaa, 2010. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja A 193. 133 s.
- 90 Britschgi, Ritva, Rintala, Jari, Puharinen, Suvi-Tuuli. Pohjavesialueet – opas määrittämiseen, luokitukseen ja suojelusuunnitelmien laadintaan. Ympäristöhallinnon ohjeita 3/2018
- 91 Hankonen Esa 2018: Satakunnan pohjavesialueiden E-luokka -luontotyyppiselvityksen 2018 väliraportti
- 92 Esa Hankonen; sähköposti 23.9.2019
- 93 Hankonen Esa 2019: Satakunnan pohjavesialueiden E-luokka -luontotyyppiselvityksen 2019 kohdekuvaukset (julkaisematon).
- 94 Salmi, Pasi; Karén, Virpi: Pukanluoman Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma. (Varsinais-Suomen ELY-keskus, 2014-06)
- 95 Esa Hankonen; sähköposti 2.11.2019
- 96 Esa Hankonen. Uhanalaisten kasvien selvityksiä Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa 2016.
- 97 Sini Solala; sähköposti 11.11.2019

